

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 15.12.2020
COM(2020) 809 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

**om genomförandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 762/2008 om
inlämning av statistik över vattenbruket från medlemsstaterna och om upphävande av
rådets förordning (EG) nr 788/96**

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

om genomförandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 762/2008 om inlämning av statistik över vattenbruket från medlemsstaterna och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 788/96

1 BAKGRUND

Kommissionen (Eurostat) samlar in statistik över vattenbruket enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 762/2008¹. Enligt artikel 11 i förordningen ska kommissionen vart tredje år lämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om kvaliteten på och relevansen hos den statistik som medlemsstaterna rapporterat. Rapporten ska även innehålla en analys av kostnadseffektiviteten hos det system som inrättats för insamling av statistiken och en redogörelse för bästa praxis för att lätta på arbetsbördan för medlemsstaterna och för att förbättra uppgifternas användbarhet och kvalitet.

Förordningen gäller medlemsstaterna, Förenade kungariket under övergångsperioden efter utträdet ur EU, samt Norge, Island och Liechtenstein (eftersom den är av betydelse för EES). I Luxemburg och Liechtenstein bedrivs inget kommersiellt vattenbruk och dessa stater är därför undantagna från skyldigheten att rapportera uppgifter.

Denna rapport bygger främst på de kvalitetsrapporter avseende vattenbruk som medlemsstaterna lämnat in. Eurostat analyserade även uppgifterna om vattenbruket från perioden 2017–2018. Det europeiska statistiksystemet bidrog med information om den totala kostnaden för insamlingen av uppgifter. I denna rapport utvärderas följaktligen efterlevnaden av tidsfristen för inlämning av de samlade uppgifterna liksom deras fullständighet, konsekvens, tillgänglighet och konfidentialitet. Rapporten omfattar även en bedömning av hur kostnadseffektiv uppgiftsinsamlingen varit och av vilken arbetsbörda den inneburit.

Kommissionen antog de tidigare utvärderingsrapporterna om vattenbruksstatistik som inlämnats enligt förordning (EG) nr 762/2008 i juni 2015² (uppgifter för 2011–2013) och i december 2017³ (uppgifter för 2014–2015). Denna rapport omfattar uppgifter för 2016–2018.

År 2018 inledde Eurostat ett projekt för rationalisering och förenkling av europeisk fiskeristatistik. Det består av en utvärdering av det nuvarande vattenbruket, statistik över fångst och landning samt en konsekvensbedömning av framtida politiska alternativ och eventuell framtida lagstiftning. Utvärderingen, som även omfattade en översyn av hur förordning (EG) nr 762/2008 om vattenbruk fungerar, avslutades 2019 och konsekvensbedömningen inleddes 2020.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 762/2008 av den 9 juli 2008 om inlämning av statistik över vattenbruket från medlemsstaterna och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 788/96 (EUT L 218, 13.8.2008, s. 1).

² Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 762/2008 av den 9 juli 2008 om inlämning av statistik över vattenbruket från medlemsstaterna och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 788/96, COM(2015) 297 final.

³ Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 762/2008 av den 9 juli 2008 om inlämning av statistik över vattenbruket från medlemsstaterna och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 788/96, COM(2017) 747 final.

2 HUVUDSAKLIGA RESULTAT

Eurostat arbetar aktivt för att fortlöpande förbättra kvaliteten på EU:s statistik och dess tillgänglighet. Samtidigt strävar Eurostat också efter att minska arbetsbördan för medlemsstaterna och uppgiftslämnarna. I detta syfte granskar man i projektet för rationalisering och förenkling av europeisk fiskeristatistik uppgiftsinsamlingen som den ser ut i dag och tar fram en strategi för en mer ändamålsenlig vattenbruksstatistik. Projektet möjliggör en anpassning till den statistik som samlas in enligt förordning (EU) 2017/1004⁴ och en bättre harmonisering med det standardformulär för vattenbruket som rekommenderas av den samordnande arbetsgruppen för fiskeristatistik (*Coordinating Working Party on Fisheries Statistics*)⁵. Projektets första etappmål – att slutföra utvärderingen av europeisk fiskeristatistik – uppnåddes i slutet av 2019 när ett arbetsdokument om utvärderingen lades fram⁶.

2.1 Inlämning i tid och fullständighet

2.1.1 Inlämning i tid

På senare år har de flesta medlemsstater hållit tidsfristen för inlämning av uppgifter. En tredjedel lämnade dock in några uppgifter efter tidsfristen. I de flesta fall rörde det sig inte om någon större försening. Eurostat har dock vidtagit åtgärder för att hitta lösningar tillsammans med Frankrike och Italien som upprepade gånger lämnat in sina uppgifter mycket sent, särskilt för referensåret 2016.

Eurostat publicerar de inkomna uppgifterna omedelbart efter validering. Giltiga uppgifter offentliggörs vanligtvis i Eurostats offentliga databas i slutet av mars året efter tidsfristen. Uppgifterna kan ändras när som helst under året.

FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) ansåg att tidsfristerna i förordning (EG) nr 762/2008 var sex månader för sena för FAO:s rapporteringsbehov, vilket ledde till parallell insamling av uppgifter från länderna.

2.1.2 Fullständighet

De viktigaste uppgifterna om vattenbruket (produktion från vattenbruk) var relativt fullständiga. Fullständigheten har också förbättrats över tid. Tyvärr är många värden fortfarande konfidentiella eftersom sektorn är väldigt specialiserad.

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1004 av den 17 maj 2017 om upprättande av en unionsram för insamling, förvaltning och användning av data inom fiskerisektorn och till stöd för vetenskaplig rådgivning rörande den gemensamma fiskeripolitiken och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 199/2008 (EUT L 157, 20.6.2017, s. 1).

⁵ *Coordinating Working Party on Fisheries Statistics* inrättades 1959 genom resolution 23/59 från FAO:s konferens för samordning av regionala fiskeriergans och andra mellanstatliga organisationers program för fiskeristatistik. Dess syfte är att i) kontinuerligt granska kraven på fiskeristatistik (inklusive vattenbruk), ii) ingå överenskommelser om standardbegrepp, definitioner, klassificeringar och metoder för insamling och sammanställning av fiskeristatistik och iii) föreslå sätt att samordna och effektivisera relevanta mellanstatliga organisationers statistikarbete (<http://www.fao.org/fishery/cwp/en>). Gruppen har nyligen tagit fram ett utkast till standardformulär för vattenbruk som utgör de rekommenderade minimikraven för vattenbruksstatistiken.

⁶ Arbetsdokument från kommissionens avdelningar (2019) 425. (finns endast på engelska)

En uppsättning uppgifter om vattenbrukssektorns struktur samlas in vart tredje år och den senaste samlades in under 2017. Allvarliga farhågor uttrycktes om dessa uppgifters användbarhet eftersom rapporteringsenheterna är både yta och volym beroende på art. Detta innebär att uppgifterna ger användare tvetydig information, särskilt när man jämför uppgifter från länder som tar upp olika arter. Uppgifterna har ännu inte offentliggjorts.

Enhetspriser utgjorde ett allmänt problem i alla uppsättningar uppgifter avseende vattenbruksproduktion. Vid sitt senaste möte i oktober 2018 diskuterade arbetsgruppen för fiskeristatistik denna fråga.

2.2 Konsekvens

2.2.1 Kvalitet och noggrannhet

Eurostat samlar årligen in kvalitetsrapporter avseende vattenbruksstatistik. I dessa beskrivs metoder för och kvalitetsaspekter av uppgiftsinsamling som grundar sig på ländernas självutvärderingar. Eurostat har använt sig av de nationella kvalitetsrapporterna för att sammanställa en kvalitetsrapport på EU-nivå⁷. Den övergripande kvaliteten är god eftersom de flesta av länderna samlar in uppgifter genom totalräkningar där svarsbortfall inte förekommer, eller är obetydligt.

I mer än hälften av länderna finns ett kvalitetsstyrningssystem. Den övergripande kvaliteten som Eurostat bedömer har förbättrats i fem länder sedan den senaste rapporten. De flesta förbättringarna var inriktade på inlämning i tid (sju länder), noggrannhet och tillförlitlighet (fem länder). Under 2018 förbättrades alla kvalitetsaspekter för Frankrike, där information samlas in genom totalräkningar. Relevans förbättrades i ett land, men inga länder förbättrade samstämmighet och jämförbarhet.

2.2.2 Jämförbarhet

I oktober 2018 offentliggjorde Eurostat en handbok för vattenbruksstatistik⁸ som ytterligare har förbättrat enhetligheten och därmed jämförbarheten hos ländernas uppgifter. Tidsseriernas längd – jämförbarhet över tid – varierar mellan länderna. I vissa länder går tidsserierna tillbaka till 1970, men i andra länder börjar statistiken först 2011. Under den period som omfattas av denna rapport är dock uppgifterna jämförbara över tid.

2.3 Relevans

Vattenbruksstatistik används i stor utsträckning av olika användare. Den utgör en grund för annan uppgiftsinsamling⁹, i synnerhet för vattenbruk i sötvatten där inga andra uppgifter samlas in och offentliggörs på EU-nivå.

⁷ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/fish_aq_esqrs.htm (finns endast på engelska)

⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/fish_aq_esms_an2.pdf (finns endast på engelska)

⁹ Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/909 av den 18 februari 2019 om fastställande av en förteckning över obligatoriska forskningsstudier och tröskelvärden för tillämpningen av det fleråriga unionsprogrammet för insamling och förvaltning av data inom sektorerna för fiske och vattenbruk (EUT L 145, 4.6.2019, s. 21).

De uppgifter som samlas in enligt förordning (EG) nr 762/2008 är nödvändiga för en välgrundad och evidensbaserad politik, både på nationell nivå och på EU-nivå. Uppgifter om produktionsnivåer och tendenser är viktiga för att man ska kunna analysera vattenbrukssektorns utveckling som en del av den gemensamma fiskeripolitiken. Kvantitativa uppgifter är av central betydelse som underlag för medlemsstaternas fleråriga nationella planer för ett hållbart vattenbruk. De ger beslutsfattare och näringsliv en stadig grund att stå på när sektorns framtid ska byggas.

Dessa uppgifter används också i andra organisationers publikationer och tjänster. EU-organet för marknadsbevakning av fiskeri- och vattenbruksprodukter använder europeisk vattenbruksstatistik för att sammanställa sin strukturella analys av den europeiska fiskeri- och vattenbruksnäringen. Världshandelsorganisationen använder europeisk vattenbruksstatistik i sin översyn av handelspolitiken.

Nästan alla medlemsstater bekräftade att det behövs uppgifter om vattenbruksproduktionen även på nationell nivå. I de flesta fall täcktes behoven av nationella uppgifter helt eller nästan helt av de uppgifter som samlats in enligt förordningen. Förordning (EG) nr 762/2008 omfattar dock inte viktiga uppgifter om mikroalger, insats av foder och ungfisk, produkternas destination, produktionskostnad, sysselsättning och andra socioekonomiska variabler. Socioekonomisk information avseende vattenbruk samlas in enligt förordning (EU) 2017/1004. Vissa medlemsstater ansåg tvärtom att uppgiftsinsamlingen var för detaljerad och innebar en för stor arbetsbörda i förhållande till de nationella behoven. Trots vattenbruksstatistikens relevans visar utvärderingen av fiskeristatistiken även på en högre grad av missnöje bland användare kopplad till otillgänglighet orsakad av konfidentiella uppgifter.

2.4 Tillgänglighet

2.4.1 Onlinedatabas

Eurostats offentliga databas¹⁰ tillhandahåller europeisk vattenbruksstatistik i form av följande uppsättningar uppgifter:

- Produktion från vattenbruk exklusive kläckerier och yngelanläggningar (fish_aq2a).
- Produktion av fiskrom för livsmedelskonsumtion från vattenbruk (fish_aq2b).
- Intag av material till fångstbaserat vattenbruk (fish_aq3).
- Produktion från kläckerier och yngelanläggningar, äggstadiet i livscykeln (fish_aq4a).
- Produktion från kläckerier och yngelanläggningar, juvenilstadiet i livscykeln (fish_aq4b).

Utöver detta har hälften av medlemsstaterna publicerat uppgifterna i nationella onlinedatabaser eller som nedladdningsbara årstabeller. Det är alltid avgiftsfritt att ta del av dessa produkter.

2.4.2 Publikationer och tabeller

Eurostat publicerar uppgifter och artiklar om vattenbruk i sin onlinesamling *Statistics Explained* samt i statistikböcker¹¹.

¹⁰ <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

¹¹ Den senaste av dessa är *Agriculture, forestry and fishery statistics, 2019 edition* (ISBN 978-92-76-13193-9).
<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/10317767/KS-FK-19-001-EN-N.pdf/742d3fd2-961e-68c1-47d0-11cf30b11489> (finns endast på engelska)

De flesta medlemsstater publicerar regelbundet vattenbruksstatistik i olika rapporter, i vissa fall tillsammans med pressmeddelanden.

2.4.3 Metadata

Eurostat samlar in nationella kvalitetsrapporter varje år, i enlighet med bilaga 6 till förordning (EG) nr 762/2008. Dessa rapporter innehåller detaljerad information om uppgifternas kvalitet och metoderna för insamling av dem. De nationella kvalitetsrapporter som sammanställts enligt riktlinjerna för det europeiska statistiksystemet samlas i metadatasystemet *ESS Metadata Handler*¹².

Europeiska referensmetadata, som innefattar en kvalitetsrapport på EU-nivå om vattenbruksstatistik¹³, publiceras i Eurostats offentliga databas tillsammans med de tabeller som anges ovan. Länderna granskar dessa metadata varje år.

2.5 Uppgifternas konfidentialitet

En allvarlig brist i vattenbruksstatistik insamlad enligt förordning (EG) nr 762/2008 är det stora antalet konfidentiella dataceller. Det finns två huvudsakliga skäl till detta. För det första ska uppgifternas struktur enligt förordningen vara mycket detaljerad, vilket i sin tur leder till mycket fragmenterade uppgifter. För det andra är vattenbrukssektorn väldigt specialiserad, med företag som odlar mycket få arter med hjälp av en huvudsaklig produktionsmetod eller produktionsmiljö. Till följd av detta har stora mängder uppgifter om enskilda arter samt aggregerade uppgifter blivit konfidentiella.

Under 2018 hade nästan hälften av medlemsstaterna problem med konfidentiella uppgifter när det gällde den viktigaste uppsättningen uppgifter om vattenbruksproduktion. Detta innebar att de aggregerade uppgifterna på EU-nivå förblev konfidentiella avseende flertalet arter, ofta på grund av konfidentiella uppgifter i en enda medlemsstat. Den nationella produktionens totala volym och värde avseende 2016 kunde dock publiceras för alla medlemsstater, men dessa uppgifter blev konfidentiella för Lettland 2017 och 2018. Konfidentiella uppgifter från en enda medlemsstat förhindrade publicering av aggregerade uppgifter på EU-nivå avseende intag till fångstbaserat vattenbruk. Produktionen av fiskrom för livsmedelskonsumtion inom EU som helhet förblev konfidentiell på grund av nischproduktion i tre medlemsstater. Den nationella produktionen blev konfidentiell i Spanien och Ungern från år 2018. Uppgifter om produktion från kläckerier och yngelanläggningar var konfidentiella i flera medlemsstater.

Eurostat och medlemsstaterna har lagt tid och arbete på att göra så många siffror som möjligt tillgängliga för användarna av uppgifterna och på att samtidigt säkerställa statistikens konfidentialitet och se till att processen förblir så effektiv som möjligt.

3 ARBETSBÖRDA OCH KOSTNADSEFFEKTIVITET

Eurostat bedömde kostnadseffektiviteten hos uppgiftsinsamling för vattenbruk enligt förordning (EG) nr 762/2008 med hjälp av ländernas metodrapporter för 2018 tillsammans med en kostnadsanalys per statistisk produkt som varje år görs av det europeiska statistiksystemet. Kostnadsanalysen gäller år 2019, vilket motsvarar uppgiftsinsamlingen för vattenbruk avseende

¹² <https://webgate.ec.europa.eu/estat/spe/metaconv/>

¹³ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/fish_aq_esqrs.htm

referensåret 2017. Tjugofyra länder svarade på kostnadsanalysen och den genomsnittliga årskostnaden är omkring 105 000 euro. En direkt jämförelse med den senaste rapporteringen kan inte göras eftersom inte alla länder svarade på båda undersökningarna. Sjutton länder rapporterade sina kostnader i både den aktuella och den föregående undersökningen. För dessa länder minskade kostnaderna med 3 %.

Enligt svaren på ländernas metodrapporter för 2018 täcker det stora flertalet länder sina nationella behov med hjälp av uppgifter om vattenbruk som sammanställs enligt förordning (EG) nr 762/2008. Totalt samlar sexton länder in uppgifterna genom totalräkning och fem tar fram uppgifterna baserat på administrativa källor. De återstående sex länderna använder sig av administrativa källor eller expertuppskattningar.

Femton länder rapporterade om effektivitetsvinster. De främsta effektivitetsvinsterna var kopplade till onlineformulär (sex länder), ytterligare automatisering (fyra länder) och ökad användning av administrativa uppgifter (två länder). Arbetsbördan hade minskat i tio länder. Förenklad överföring av uppgifter och flera användningsområden för uppgifter var de vanligaste åtgärderna för att minska den administrativa bördan.

Av landrapporterna förefaller det som om mer än hälften av länderna samlar in uppgifterna direkt från anläggningarna på produktionsenhetsnivå, medan andra låter företagsledningen fylla i frågeformulären för alla anläggningar. Uppgiftsinsamling på företagsnivå gör det samtidigt enklare att rapportera enligt förordning (EG) nr 199/2008¹⁴. Tanken att täcka två förordningar med en enda uppgiftsinsamling kan vara värd att undersöka ytterligare, för att minska byråkratin i medlemsstaterna.

Ett antal länder har föreslagit förbättringar för att minska belastningen som följer av förordning (EG) nr 762/2008, särskilt för att förbättra samarbetet med andra berörda parter på området i syfte att standardisera kraven i fråga om uppgiftsinlämning och tidsfrister. Detta gäller främst FAO och förordning (EU) 2017/1004 om upprättande av en unionsram för insamling av data.

4 SLUTSATSER

På senare år har vattenbruksstatistiken utvecklats till en stabil uppsättning uppgifter, genom vilken ett konsekvent material utan förseningar tillgängliggörs för användare inte bara på europeisk och global nivå, utan även nationellt.

Samtidigt framgår det av den samrådsverksamhet som har utförts som en del av den senaste utvärderingen av europeisk fiskeristatistik att det finns ett betydande antal missnöjda användare av vattenbruksstatistiken. Orsaken till detta är förmodligen den stora mängden konfidentiella värden i uppgiftsuppsättningarna, vilket gör det svårare att använda dessa uppgifter. Konfidentiella dataceller beror på den detaljerade uppdelningen av de uppgifter som krävs enligt förordning (EG) nr 762/2008 och på vattenbrukssektorns specialiserade och koncentrerade struktur.

¹⁴ Rådets förordning (EG) nr 199/2008 har upphävs genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1004 av den 17 maj 2017 om upprättande av en unionsram för insamling, förvaltning och användning av data inom fiskerisektorn och till stöd för vetenskaplig rådgivning rörande den gemensamma fiskeripolitiken och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 199/2008, (EUT L 157, 20.6.2017, s. 1).

Vissa medlemsstater har fortfarande svårt att hålla tidsfristerna för insamling och inlämning av uppgifter. Eurostats riktlinjer för insamling av uppgifter har bidragit till större konsekvens i fråga om insamlingen av vattenbruksuppgifter.

I vissa länder har arbetsbördan minskat, vilket har åstadkommit mätbara effektivitetsvinster. Den genomsnittliga årskostnaden för att ta fram vattenbruksstatistiken uppgick till 105 000 euro under referensåret 2017. Det var 3 % lägre än under den föregående perioden (för de länder som lämnade in kostnadsuppgifter för båda perioderna). Kostnaderna för insamling av uppgifter utgjorde en relativt liten andel av vattenbruksproduktionens totala ekonomiska värde. Ineffektivitet kvarstår med avseende på annan uppgiftsinsamling (nämligen FAO och förordning (EU) 2017/1004 som upphäver förordning (EG) nr 199/2008).

5 REKOMMENDATIONER

Det viktigaste resultatet av utvärderingen av fiskeristatistiken för vattenbruk är att den är en mycket viktig del av fiskeristatistiken som används i stor utsträckning, men uppgifternas konfidentialitet orsakar problem. De ansträngningar som kommissionen (Eurostat) och medlemsstaterna har gjort för att minska mängden konfidentiella uppgifter har haft en mycket begränsad effekt. På grund av specialiseringen inom sektorn har faktiskt mängden konfidentiella uppgifter ökat. Den enda lösningen för att ge bättre service till uppgiftsanvändare vore att ändra gällande lagstiftning eller ersätta den med en ny som är mer inriktad på produktion och mindre krävande när det gäller produktionens strukturella dimensioner. Ny lagstiftning skulle även kunna medföra effektivitetsvinster, särskilt genom att tidsfrister anpassas till andra internationella organisationers behov.

På nationell nivå bör användning av elektroniska formulär uppmuntras ytterligare, eftersom det effektiviserar insamlingen av uppgifter. Nationella riktlinjer för insamling av uppgifter och supportavdelningar som erbjuder uppgiftslämnarna skräddarsytt stöd är andra exempel på god praxis.